

Kanker in het hoofd-halsgebied en de behandeling daarvan d.m.v. chirurgie, bestraling, en/of chemotherapie kunnen verstrekkende gevolgen hebben voor de vitale functies van de mond-, neus- en keelholte (spreken, slikken, ademhalen en ruiken). Zeker na de volledige chirurgische verwijdering van het strottenhoofd, ofwel totale laryngectomie, is onder meer revalidatie van de stem van de patiënt noodzakelijk. In deze oratie wordt de Nederlandse historie van de stemrevalidatie na een totale laryngectomie in de laatste tachtig jaar besproken. Het startpunt is een voordracht uit 1925 door de toenmalige hoogleraar keel-, neus- en oorheelkunde in Amsterdam, Hendrik Burger, en de latere grondlegger van het Fonetisch Instituut, Louise Kaiser. Daarin bespraken zij hun onderzoek bij een van hun patiënten, die tot hun verbazing ondanks de volledige verwijdering van zijn stembanden goed kon spreken (enkele unieke stemopnamen, die dit bevestigen, zijn teruggevonden in de instituutsarchieven). Tegenwoordig is het herstel van de stem na een totale laryngectomie vanzelfsprekend geworden. De revalidatie met behulp van een zgn. stemprothese kent in Nederlands slaggingspercentages van ongeveer 90%. Het huidige en toekomstige wetenschappelijke onderzoek richt zich onder meer op de verdere verbetering van de verstaanbaarheid van de gerevalideerde spraak, ook al omdat te verwachten valt dat een totale laryngectomie als oncologische operatie nog lang nodig zal blijven.

Frans J.M. Hilgers is opgeleid tot keel-, neus- en oorarts aan de Universiteit van Amsterdam en houdt zich sinds 1977 fulltime bezig met de behandeling van patiënten met kanker in het hoofd-halsgebied in het Nederlands Kanker Instituut – Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis. Hij is tevens verbonden aan de afdeling Keel-, Neus- en Oorheelkunde van het AMC en sinds 1 oktober 2003 onbezoldigd hoogleraar Oncologiegerelateerde stem- en spraakstoornissen, in het bijzonder die bij gelaryngectomeerden aan het Instituut voor Fonetische Wetenschappen van het Amsterdam Center for Language and Communication van de Universiteit van Amsterdam.

An English version of the lecture is included in this edition.

Van verbazing naar vanzelfsprekendheid.

From astonishment to predictability of speech

Frans J.M. Hilgers

9 789056 293574

VOSIUSPERS UVA

FACULTEIT DER GENEESKUNDE

